

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (första avdelningen)

den 6 december 2017*

”Begäran om förhandsavgörande – Konkurrens – Konkurrensbegränsande samverkan – Artikel 101.1 FEUF – Selektiv distribution av lyxkosmetika – Klausul som förbjuder detaljister att anlita icke auktoriserade utomstående företag i samband med försäljning på internet – Förordning (EU) nr 330/2010 – Artikel 4 leden b och c”

I mål C-230/16,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Mains regionala överdomstol, Tyskland) genom beslut av den 19 april 2016, som inkom till domstolen den 25 april 2016, i målet

Coty Germany GmbH

mot

Parfümerie Akzente GmbH

meddelar

DOMSTOLEN (första avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden R. Silva de Lapuerta (referent) samt domarna C.G. Fernlund, A. Arabadjiev, S. Rodin och E. Regan,

generaladvokat: N. Wahl,

justitiesekreterare: handläggaren X. Lopez Bancalari,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 30 mars 2017,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Coty Germany GmbH, genom A. Lubberger och B. Weichhaus, Rechtsanwälte,
- Parfümerie Akzente GmbH, genom O. Spieker och M. Alber, Rechtsanwälte,
- Tysklands regering, genom T. Henze och A. Lippstreu, båda i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom D. Colas och J. Bousin, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av D. Del Gaizo, avvocato dello Stato,
- Luxemburgs regering, genom A. Germeaux, biträdd av P.E. Partsch och T. Evans, avocats,
- Nederländernas regering, genom M. Bulterman, M. de Ree och J. Langer, samtliga i egenskap av ombud,
- Österrikes regering, genom G. Eberhard, i egenskap av ombud,
- Sveriges regering, genom A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev och L. Swedenborg, samtliga i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom G. Meessen, H. Leupold och T. Christoforou, samtliga i egenskap av ombud,

och efter att den 26 juli 2017 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 101.1 FEUF och av artikel 4 leden b och c i kommissionens förordning (EG) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden (EGT L 102, 2010, s. 1).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Coty Germany GmbH, en leverantör av lyxkosmetika etablerad i Tyskland, och Parfümerie Akzente GmbH, auktoriserad återförsäljare av nämnda varor. Målet rör ett förbud för Parfümerie Akzente – inom ramen för ett selektivt distributionsavtal mellan Coty Germany och dess återförsäljare – att på ett sätt som är synligt utåt anlita icke auktoriserade utomstående företag för försäljning av avtalsvarorna på internet.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Enligt skäl 10 i förordning nr 33/2010 bör "[v]ertikala avtal som innehåller begränsningar som sannolikt kommer att begränsa konkurrensen och skada konsumenterna, eller som inte är absolut nödvändiga för att uppnå effektivitetsfrämjande effekter, ... inte beviljas undantag enligt denna förordning. Särskilt bör gruppundantaget enligt denna förordning inte omfatta vertikala avtal som innehåller vissa typer av allvarligt konkurrenshämmande begränsningar, såsom lägsta pris eller fasta återförsäljningspriser och vissa slag av territoriellt skydd, oberoende av de berörda företagens marknadsandel".
- 4 Artikel 1.1 e i denna förordning definierar ett "selektivt distributionssystem" som "ett distributionssystem där leverantören åtar sig att, antingen direkt eller indirekt, sälja avtalsvarorna eller avtalstjänsterna endast till återförsäljare som valts ut på grundval av särskilda kriterier och där dessa återförsäljare åtar sig att inte sälja dessa varor eller tjänster till icke auktoriserade återförsäljare inom det område som leverantören har reserverat för att driva detta system".
- 5 I artikel 2.1 i förordningen föreskrivs följande:

"Enligt artikel 101.3 [FEUF] och om inte något annat följer av denna förordning förklaras artikel 101.1 [FEUF] icke tillämplig på vertikala avtal.

Detta undantag ska gälla i den mån sådana avtal innehåller vertikala begränsningar.”

6 Artikel 3.1 i samma förordning föreskriver följande:

”Undantaget i artikel 2 ska gälla på det villkoret att leverantörens marknadsandel inte överstiger 30 % av den relevanta marknad där denne säljer avtalsvarorna eller avtalstjänsterna och att köparens marknadsandel inte överstiger 30 % av den relevanta marknad där denne köper avtalsvarorna eller avtalstjänsterna.”

7 Artikel 4 i förordning nr 330/2010 har rubriken ”Begränsningar som medför att gruppundantaget inte gäller – särskilt allvarliga begränsningar”. I den artikeln anges följande:

”Undantaget i artikel 2 ska inte tillämpas på vertikala avtal som direkt eller indirekt, ensamt eller i kombination med andra faktorer som parterna kontrollerar, har följande syfte:

...

b) Begränsning av det område inom vilket eller av den kundkrets till vilken en köpare som är part i avtalet, utan att det påverkar en begränsning som avser etableringsstället, får sälja avtalsvarorna eller avtalstjänsterna ...

...

c) Begränsning av aktiv eller passiv försäljning till slutanvändare av medlemmar i ett selektivt distributionssystem som driver verksamhet i detaljhandelsledet.

...”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

8 Coty Germany säljer lyxkosmetika i Tyskland. Företaget saluför vissa kosmetikamärken genom ett selektivt distributionsnätverk, vilket grundar sig på ett återförsäljningsavtal som används på samma sätt av de företag som är knutna till Coty Germany. Det avtalet kompletteras av olika specialavtal, vilkas syfte är att organisera nätverket.

9 Parfumerie Akzente är sedan många år auktoriserad återförsäljare för Coty Germanys produkter både genom fasta försäljningsställen och på internet. Nätförsäljningen sker delvis genom en egen webbutik och delvis via plattformen amazon.de.

10 Det framgår av begäran om förhandsavgörande att Coty Germany i sitt selektiva distributionsavtal motiverar det selektiva distributionssystemet på följande sätt: ”Karaktern hos Coty Prestiges varumärken kräver en selektiv distribution för att säkerställa märkenas lyxframtoning.”

11 Beträffande den fysiska handeln föreskrivs det i återförsäljningsavtalet att varje försäljningsställe måste godkännas av Coty Germany, vilket förutsätter att vissa krav avseende miljö, dekor och inredning som räknas upp i artikel 2 i avtalet måste vara uppfyllda.

12 Enligt artikel 2.1 punkt 3 i återförsäljningsavtalet ska ”försäljningsställets dekor och inredning, produktutbud, marknadsföring och försäljningspresentation framhäva och understödja lyxframtoningen hos Coty Prestiges varumärken. Vid bedömningen av detta kriterium ska bland annat följande beaktas: fasader, fast butiksinterior, golv, väggar, innertak, möbler, försäljningsytan, belysning och det generella intrycket av renlighet och ordning”.

- 13 I artikel 2.1 punkt 6 i återförsäljaravtalet anges att "försäljningsställets beteckning, oavsett om det är genom företagets namn, tillägg eller företagslogon inte får ge intrycket av ett begränsat varusortiment, lågkvalitativ dekor eller bristande rådgivning och i övrigt ska vara placerad på ett sådant sätt att den auktoriserade återförsäljarens dekorationer och visningsytor inte döljs".
- 14 Det avtalsförhållande som binder parterna inbegriper även ett tilläggsavtal avseende nätförsäljning. I artikel 1.3 i tilläggsavtalet föreskrivs att "återförsäljaren inte har rätt att använda ett annat namn eller anlita ett utomstående företag som inte är auktoriserat".
- 15 Efter det att förordning nr 330/2010 trätt i kraft omarbetade Coty Germany nätverkets avtal avseende selektiv distribution samt tilläggsavtalet. Tilläggsavtalet omarbetades så, att det i klausul I punkt 1 första stycket föreskrevs att "återförsäljaren har rätt att saluföra och sälja produkter på internet, under förutsättning att nätförsäljningen genomförs via en auktoriserad butiks 'e-skylltönster' och att produkternas lyxframtoning bibehålls". Enligt klausul I punkt 1 led 3 i tilläggsavtalet är det uttryckligen förbjudet att använda ett annat kommersiellt kännetecken och att låta ett utomstående företag som inte är en av Coty Prestiges auktoriserade återförsäljare framträda synligt.
- 16 Parfümerie Akzente har inte godkänt de ändringar som gjorts av det selektiva distributionsavtalet. Coty Germany väckte talan vid nationell domstol i första instans och yrkade att denna med tillämpning av klausul I punkt 1 led 3 i tilläggsavtalet skulle förbjuda svaranden att distribuera produkterna med det omtvistade varumärket via plattformen amazon.de.
- 17 Domstolen i första instans ogillade talan i dom av den 31 juli 2014 med motiveringen av den omtvistade avtalsklausulen stred mot artikel 1 i Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkung (lagen om konkurrensbegränsningar) eller mot artikel 101.1 FEUF. Den fann att ändamålet att bevara varumärkets lyxframtoning inte, i enlighet med dom av den 13 oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649), kunde motivera inrättandet av ett selektivt distributionssystem, vilket per definition är konkurrensbegränsande. Klausulen utgjorde också, enligt den domstolen, en särskilt allvarlig begränsning enligt artikel 4 led c i förordning nr 330/2010.
- 18 Den fann vidare att klausulen inte heller uppfyllde förutsättningarna för ett individuellt undantag, eftersom det inte visats att det generella förbudet mot nätförsäljning via utomstående parter plattformar hörde samman med effektivitetsfördelar som övervägde de negativa effekterna på konkurrensen som den selektiva distributionen innebar. I alla händelser fann den domstolen att det generella förbudet inte var nödvändigt, eftersom det fanns andra lämpliga medel som var mindre konkurrensbegränsande, såsom kvalitetskriterier som är specifikt tillämpliga på utomstående plattformar.
- 19 Coty Germany överklagade domen till Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Mains regionala överdomstol, Tyskland). Den domstolen frågar sig huruvida avtalsbestämmelsen mellan de båda parterna i tvisten är lagenlig sett till unionens konkurrensrätt.
- 20 Under dessa omständigheter beslutade Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Mains regionala överdomstol) att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till EU-domstolen:
"1) Utgör selektiva distributionssystem för distribution av lyx- och prestigevaror vars primära syfte är att säkerställa varornas 'lyxframtoning' en konkurrensfaktor som är förenlig med artikel 101.1 FEUF?"

2) Om den första frågan besvaras jakande:

Kan ett totalförbud för medlemmarna i ett selektivt distributionssystem som driver verksamhet i detaljhandelsledet att anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt vid nätförsäljning, utan hänsyn till om tillverkarens legitima kvalitetskrav åsidosätts i det konkreta fallet, anses utgöra en konkurrensfaktor som är förenlig med artikel 101.1 FEUF?

- 3) Ska artikel 4 led b i förordning nr 330/2010 tolkas på så sätt att ett förbud för medlemmar i ett selektivt distributionssystem som driver verksamhet i detaljhandelsledet att anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt vid nätförsäljning har till syfte att begränsa detaljhandlarnas kundkrets?
- 4) Ska artikel 4 led c i förordning nr 330/2010 tolkas på så sätt att ett förbud för medlemmar i ett selektivt distributionssystem som driver verksamhet i detaljhandelsledet att anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt vid nätförsäljning har till syfte att begränsa passiv försäljning till slutanvändarna?"

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 21 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 101.1 FEUF ska tolkas så, att ett selektivt distributionssystem för lyxvaror vars primära syfte är att säkerställa varornas lyxframtoning kan vara förenligt med den bestämmelsen.
- 22 Enligt artikel 101.1 FEUF är alla avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som kan påverka handeln mellan medlemsstater och som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen inom den gemensamma marknaden oförenliga med den gemensamma marknaden och förbjudna.
- 23 Vad gäller sådana avtal som selektiva distributionssystem grundar sig på, har domstolen konstaterat att de ofrånkomligen påverkar konkurrensen på den inre marknaden.
- 24 Domstolen har dock slagit fast att det inte är förbjudet enligt artikel 101.1 FEUF att upprätta ett sådant system, förutsatt att valet av återförsäljare sker enligt objektiva kriterier av kvalitativ natur som fastställs på ett enhetligt sätt gentemot alla de återförsäljare som kan komma i fråga och tillämpas utan diskriminering, att produkten i fråga har egenskaper som fordrar ett sådant distributionssystem och att ett sådant distributionssystem därför krävs för att bevara produkternas kvalitet och säkerställa att de handhas på ett riktigt sätt och slutligen att föreskrivna villkor inte går utöver vad som är nödvändigt (dom av den 13 oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique, C-439/09, EU:C:2011:649, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 25 Vad gäller frågan huruvida den selektiva distributionen kan vara nödvändig för lyxvaror, erinrar domstolen om att den redan konstaterat att kvaliteten på sådana prestigevaror som nu är aktuella inte enbart är en följd av deras materiella egenskaper, utan även av den dragningskraft och prestigefyllda framtoning som ger varorna en lyxkänsla, att denna känsla är grundläggande för att konsumenterna ska kunna skilja dem från andra liknande varor och att ett agerande som har en menlig inverkan på denna lyxkänsla därför kan påverka själva kvaliteten på varorna (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 april 2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, punkterna 24–26 och där angiven rättspraxis).

- 26 Domstolen har i detta avseende slagit fast att de egenskaper och villkor som är utmärkande för ett selektivt distributionssystem i sig kan bevara produkternas kvalitet och säkerställa att de handhas på ett riktigt sätt (dom av den 23 april 2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, punkt 28 och där angiven rättspraxis).
- 27 Att inrätta ett selektivt distributionssystem som syftar till att säkerställa en värdig presentation på försäljningsstället bidrar till de aktuella varornas anseende och således till att upprätthålla deras lyxkänsla (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 april 2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, punkt 29).
- 28 Det följer således av denna rättspraxis att lyxvaror med hänsyn till sina kännetecken och sin art kan behöva ett selektivt distributionssystem för att bevara produkternas kvalitet och säkerställa att de handhas på ett riktigt sätt.
- 29 Ett selektivt distributionssystem för lyxvaror vars primära syfte är att säkerställa varornas lyxframtoning kan följaktligen vara förenligt med artikel 101.1 FEUF, förutsatt att villkoren i punkt 24 ovan är uppfyllda.
- 30 I motsats till vad Parfumerie Akzente och den tyska och den luxemburgska regeringen har anfört, påverkas inte den slutsatsen av vad som slagits fast i punkt 46 i domen av den 13 oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649).
- 31 Vad som anges där måste läsas och tolkas mot bakgrund av sammanhanget i den domen.
- 32 I det målet frågade inte den hänskjutande domstolen om ett selektivt distributionssystem i dess helhet var förenligt med artikel 101.1 FEUF, utan om en särskild avtalsklausul som ålades återförsäljare inom ramen för ett sådant system och föreskrev ett absolut förbud att sälja de varor som avtalet avsåg på internet. Det ska också påpekas att de varor som det selektiva distributionssystemet i fråga i det målet avsåg inte var lyxvaror utan kosmetika och kroppsvårdsprodukter.
- 33 Slutsatsen i punkt 46 i domen av den 13 oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649), ingår bland de överväganden som EU-domstolen gjorde för att tillhandahålla den hänskjutande domstolen alla uppgifter om unionsrättens tolkning som den kunde behöva för att pröva huruvida konkurrensbegränsningen till följd av den avtalsklausulen var motiverad av ett berättigat mål och om åtgärderna för att nå det målet var proportionerliga.
- 34 Domstolen fann därvidlag att behovet av att bevara de berörda kosmetika- och kroppsvårdsprodukternas prestige inte var ett legitimt ändamål som kunde rättfärdiga ett absolut förbud mot att sälja dessa produkter på internet. Bedömningen i punkt 46 i nämnda dom avsåg alltså bara varorna i fråga i det målet och den berörda avtalsklausulen i det målet.
- 35 Däremot kan det inte utläsas av den domen att dess punkt 46 syftade till att slå fast en princip om att skydd för en varas prestige hädanefter inte kan motivera en konkurrensbegränsning, såsom en sådan begränsning som följer av ett selektivt distributionsnätverk, för alla varor, inklusive lyxvaror, och därmed ändra domstolens fasta praxis som det erinras om i punkterna 25–27 ovan.
- 36 Av vad som anförts följer att den första frågan ska besvaras på följande sätt. Artikel 101.1 FEUF ska tolkas så, att ett selektivt distributionssystem för lyxvaror vars primära syfte är att säkerställa varornas lyxframtoning är förenligt med den bestämmelsen, förutsatt att valet av återförsäljare sker enligt objektiva kriterier av kvalitativ natur som fastställs på ett enhetligt sätt gentemot alla de återförsäljare som kan komma i fråga och tillämpas utan diskriminering och att föreskrivna villkor inte går utöver vad som är nödvändigt.

Den andra frågan

- 37 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i huruvida artikel 101.1 FEUF ska tolkas så, att den utgör hinder för en avtalsklausul, såsom den som är i fråga i målet, som förbjuder återförsäljare i ett selektivt distributionssystem vars primära syfte är att säkerställa varornas lyxframtoning att anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt vid nätförsäljning av dessa varor.
- 38 Den frågan rör huruvida en viss klausul inom ett selektivt distributionssystem för lyx- och prestigevaror är laglig, sett till artikel 101.1 FEUF.
- 39 Som framgår av övervägandena ovan, avseende den första frågan, kan syftet att bevara dessa varors lyxframtoning, med hänsyn till deras art och egenskaper, räcka för att motivera ett selektivt distributionssystem för dem.
- 40 I ett sådant system är en specifik avtalsklausul som syftar till att bevara de berörda varornas lyxframtoning tillåten sett till artikel 101.1 FEUF, förutsatt att den uppfyller villkoren i punkt 36 ovan.
- 41 Även om det ankommer på den hänskjutande domstolen att pröva om en avtalsklausul, såsom den som är i fråga i målet, som förbjuder att utomstående företag anlitas vid nätförsäljning av de varor som omfattas av avtalet uppfyller dessa villkor, ankommer det emellertid på EU-domstolen att tillhandahålla den hänskjutande domstolen alla uppgifter om unionsrättens tolkning som denna kan behöva för att göra denna prövning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 11 december 1980, L'Oréal, 31/80, EU:C:1980:289, punkt 14).
- 42 Det är utrett att avtalsklausulen som är i fråga i målet syftar till att bevara de berörda varornas lyxframtoning och prestige. Det framgår av handlingarna i målet vid EU-domstolen att den hänskjutande domstolen anser att klausulen är objektiv och enhetlig och gäller gentemot samtliga återförsäljare utan diskriminering.
- 43 Det ska följaktligen prövas om en leverantörs förbud för återförsäljarna att anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt vid nätförsäljning av de berörda lyxvarorna under omständigheter såsom de i förevarande fall är proportionerliga i förhållande till det eftersträvade målet, det vill säga om ett sådant förbud är lämpligt för att bevara varornas lyxframtoning och inte går utöver vad som är nödvändigt för att nå det målet.
- 44 Vad för det första gäller frågan huruvida förbudet i fråga är lämpligt i förhållande till det eftersträvade målet, ska det för det första noteras att skyldigheten för återförsäljarna att inte sälja varorna på internet annat än genom sina egna webbutiker och förbudet för återförsäljarna att använda sig av ett annat kommersiellt kännetecken eller anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt säkerställer, för leverantören, att varorna i näthandeln är kopplade enbart till de auktoriserade återförsäljarna.
- 45 Med tanke på att en sådan koppling är just ett av de eftersträvade målen med systemet, tycks det omtvistade förbudet innebära en begränsning som är konsekvent sett till det selektiva distributionssystemets egenskaper.
- 46 Då dessa egenskaper gör det selektiva distributionssystemet till en lämplig metod för att upprätthålla lyxvarors lyxframtoning och således bidrar till att bevara varornas kvalitet, såsom framgår av domstolens praxis (se, för ett liknande resonemang, dom av den 23 april 2009, Copad, C-59/08, EU:C:2009:260, punkterna 28 och 29 och där angiven rättspraxis), ska följaktligen även en begränsning såsom den som följer av det aktuella förbudet, vars resultat är en naturlig följd av dessa egenskaper, anses bevara varornas kvalitet och lyxframtoning.

- 47 För det andra gör förbudet i fråga att leverantören av lyxvarorna kan kontrollera att dennes varor säljs på internet i en miljö som uppfyller de kvalitetskrav som leverantören kommit överens om med återförsäljarna.
- 48 Om en återförsäljare inte uppfyller de kvalitetskrav som leverantören har fastställt, kan den sistnämnde vidta åtgärder mot återförsäljaren i fråga med stöd av avtalsförhållandet mellan de båda parterna. Att det inte föreligger någon avtalsrelation mellan leverantören och de utomstående företag som tillhandahåller plattformar för näthandel hindrar däremot leverantören från att kräva att dessa plattformar uppfyller de kvalitetskrav som denne ställer på sina auktoriserade återförsäljare.
- 49 Försäljning på internet av lyxvaror via plattformar som inte tillhör det selektiva distributionssystemet för dessa varor, inom ramen för vilken leverantören inte kan kontrollera försäljningsvillkoren för varorna, innebär en risk för att presentationen av varorna på internet försämras, vilket kan skada deras lyxframtoning och därmed varornas särart.
- 50 För det tredje, med tanke på att dessa plattformar utgör en försäljningskanal för alla slags varor, bidrar den omständigheten att lyxvarorna inte säljs via sådana plattformar och att nätförsäljningen sker enbart genom återförsäljarnas webbutiker till denna lyxframtoning hos konsumenterna och därmed till att en av de huvudsakliga egenskaper som konsumenterna efterfrågar när det gäller dessa varor bevaras.
- 51 Det förbud som en leverantör av lyxvaror ålagt sina återförsäljare att inte anlita utomstående företag för nätförsäljning av dessa varor på ett sätt som är synligt utåt är lämpligt för att bevara varornas lyxframtoning.
- 52 Vad för det andra gäller frågan huruvida det omtvistade förbudet går utöver vad som är nödvändigt för att nå det eftersträvade målet, vill domstolen påpeka att till skillnad från den klausul som var i fråga i domen av den 13 oktober 2011, *Pierre Fabre Dermo-Cosmétique* (C-439/09, EU:C:2011:649), innebär klausulen i förevarande mål inte något absolut förbud för återförsäljarna mot att sälja de aktuella varorna via internet. Det enda som är förbjudet enligt den klausulen är att anlita utomstående företag för nätförsäljning av dessa varor på ett sätt som är synligt utåt, gentemot konsumenterna.
- 53 Återförsäljarna får alltså sälja varorna på internet såväl via sina egna webbplatser – under förutsättning att nätförsäljningen genomförs via en auktoriserad butiks 'e-skyltfönster' och att produkternas lyxframtoning bibehålls – som genom utomstående företag, förutsatt att detta inte är synligt utåt, gentemot konsumenterna.
- 54 Det ska vidare betonas att, såsom preliminärt framgår av kommissionens utredning av e-handelsbranschen, genomförd med stöd av artikel 17 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna [101 och 102 FEUF] (EGT L 1, 2003, s. 1), som lades fram den 15 september 2016, den viktigaste distributionskanalen, trots den ökande betydelsen av plattformar för saluföring tillhandahållna av utomstående företag, ändå är distributörernas egna webbutiker. Mer än 90 procent av de tillfrågade distributörerna drev egna webbutiker. Detta bekräftades i slutrapporten om utredningen, av den 10 maj 2017.
- 55 Dessa omständigheter ger stöd för slutsatsen att ett förbud, såsom det som sökanden ålagt sina återförsäljare, mot att inte anlita utomstående företag för nätförsäljning av lyxvaror på ett sätt som är synligt utåt inte går utöver vad som är nödvändigt för att bevara varornas lyxframtoning.
- 56 Med tanke på att leverantören och sådana utomstående företag inte har någon avtalsrelation som ger leverantören möjlighet att kräva att de utomstående företagets plattformar uppfyller samma kvalitetskrav som de auktoriserade återförsäljarna, kan det inte anses lika effektivt som det aktuella förbudet att låta distributörerna använda sig av sådana plattformar på det villkoret att de uppfyller på förhand fastställda kvalitetskrav.

- 57 Av detta följer att ett sådant förbud, med förbehåll för de kontroller som ankommer på den hänskjutande domstolen, tycks vara tillåten sett till artikel 101.1 FEUF.
- 58 Mot denna bakgrund ska den andra frågan besvaras på följande sätt. Artikel 101.1 FEUF ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en avtalsklausul, såsom den som är i fråga i målet, som förbjuder återförsäljare i ett selektivt distributionssystem för lyxvaror vars primära syfte är att säkerställa varornas lyxframtoning att anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt vid nätförsäljning av dessa varor, när denna klausul avser att bevara varornas lyxframtoning, förutsatt att den är fastställd på ett enhetligt sätt och tillämpas utan diskriminering samt är proportionerlig i förhållande till det eftersträvade målet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma.

Den tredje och den fjärde frågan

Inledande synpunkter

- 59 Det är enbart för det fall att den hänskjutande domstolen skulle finna att en klausul, såsom den i förevarande mål, begränsar konkurrensen i den mening som avses i artikel 101.1 FEUF som frågan kan uppkomma huruvida den klausulen med stöd av artikel 101.3 FEUF kan bli föremål för ett undantag enligt förordning nr 330/2010. Det framgår av begäran om förhandsavgörande att tröskelvärdet för marknadsandel i artikel 3 i den förordningen inte överstigits. Klausulen i fråga i förevarande mål skulle alltså kunna omfattas av undantaget i artikel 2 i förordningen.
- 60 Enligt förordning nr 33/2010 omfattar gruppundantaget dock inte vissa slags begränsningar som sannolikt kommer att medföra allvarliga konkurrensbegränsningar, oberoende av de berörda företagens marknadsandel. Det rör sig om de "särskilt allvarliga begränsningar" som nämns i artikel 4 i förordningen.
- 61 Gruppundantaget enligt artikel 2 i förordningen kan således inte tillämpas på ett förbud som det som är i fråga här om förbudet utgör en av dessa särskilt allvarliga begränsningar.

Tolkningen av artikel 4 leden b och c i förordning nr 330/2010

- 62 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje och den fjärde frågan för att få klarhet i huruvida artikel 4 i förordning nr 330/2010 ska tolkas så, att ett förbud för medlemmarna i ett selektivt distributionssystem för lyxvaror, som är verksamma som detaljister på marknaden, att på ett sätt som är synligt utåt anlita utomstående företag vid nätförsäljning under sådana omständigheter som i detta mål utgör en begränsning av kundkretsen i den mening som avses i artikel 4 led b i den förordningen eller en begränsning av den passiva försäljningen till slutanvändarna i den mening som avses i artikel 4 led c i samma förordning.
- 63 Enligt artikel 4 leden b och c i förordning nr 330/2010 gäller inte undantaget i artikel 2 vertikala avtal som har till syfte antingen att begränsa det område inom vilket eller av den kundkrets till vilken en köpare som är part i avtalet, utan att det påverkar en begränsning som avser etableringsstället, får sälja avtalsvarorna eller avtalstjänsterna eller att begränsa aktiv eller passiv försäljning till slutanvändare av medlemmar i ett selektivt distributionssystem som driver verksamhet i detaljhandelsledet.
- 64 Det ska således prövas om en sådan avtalsklausul som den som är i fråga i målet begränsar den kundkrets som återförsäljarna kan sälja de berörda lyxvarorna till eller om den begränsar återförsäljarnas passiva försäljning till slutanvändarna.

- 65 Till skillnad från den klausul som behandlades i domen av den 13 oktober 2011, Pierre Fabre Dermo-Cosmétique (C-439/09, EU:C:2011:649), förbjuder inte klausulen i förevarande mål att de varor som avtalet gäller saluförs via internet, såsom påpekats i punkterna 52 och 53 ovan.
- 66 Det framgår vidare av handlingarna i målet att det inte tycks möjligt att bland köparna på internet avgöra vilka kunder som använt sig av ett utomstående företags plattform.
- 67 Slutligen framgår det även av handlingarna att det selektiva distributionsavtalet i fråga under vissa villkor ger återförsäljarna rätt att marknadsföra varorna på internet genom att använda utomstående företags plattformar och sökmotorer på nätet. Som generaladvokaten påpekat i punkt 147 i sitt förslag till avgörande, kan kunderna normalt sett finna återförsäljarnas utbud på internet med hjälp av sådana sökmotorer.
- 68 Under dessa omständigheter utgör ett förbud som det som är i fråga i förevarande mål, även om det begränsar en viss sorts försäljning på internet, varken en begränsning av återförsäljarnas kundkrets i den mening som avses i artikel 4 led b i förordning nr 330/2010 eller en begränsning av deras passiva försäljning till slutanvändarna i den mening som avses i artikel 4 led c i samma förordning.
- 69 Mot denna bakgrund ska den tredje och den fjärde frågan besvaras på följande sätt. Artikel 4 i förordning nr 330/2010 ska tolkas så, att under sådana omständigheter som i förevarande mål utgör ett förbud för medlemmarna i ett selektivt distributionssystem för lyxvaror, som är verksamma som detaljister på marknaden, att på ett sätt som är synligt utåt anlita utomstående företag vid nätförsäljning varken en begränsning av kundkretsen i den mening som avses i artikel 4 led b i den förordningen eller en begränsning av den passiva försäljningen till slutanvändarna i den mening som avses i artikel 4 led c i samma förordning.

Rättegångskostnader

- 70 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (första avdelningen) följande:

- 1) Artikel 101.1 FEUF ska tolkas så, att ett selektivt distributionssystem för lyxvaror vars primära syfte är att säkerställa varornas lyxframtoning är förenligt med den bestämmelsen, förutsatt att valet av återförsäljare sker enligt objektiva kriterier av kvalitativ natur som fastställs på ett enhetligt sätt gentemot alla de återförsäljare som kan komma i fråga och tillämpas utan diskriminering och att föreskrivna villkor inte går utöver vad som är nödvändigt.
- 2) Artikel 101.1 FEUF ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en avtalsklausul, såsom den som är i fråga i målet, som förbjuder återförsäljare i ett selektivt distributionssystem för lyxvaror vars primära syfte är att säkerställa varornas lyxframtoning att anlita utomstående företag på ett sätt som är synligt utåt vid nätförsäljning av dessa varor, när denna klausul avser att bevara varornas lyxframtoning, förutsatt att den är fastställd på ett enhetligt sätt och tillämpas utan diskriminering samt är proportionerlig i förhållande till det eftersträvade målet, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att bedöma.
- 3) Artikel 4 i kommissionens förordning (EG) nr 330/2010 av den 20 april 2010 om tillämpningen av artikel 101.3 i fördraget på grupper av vertikala avtal och samordnade förfaranden ska tolkas så, att under sådana omständigheter som i förevarande mål utgör ett

förbud för medlemmarna i ett selektivt distributionssystem för lyxvaror, som är verksamma som detaljister på marknaden, att på ett sätt som är synligt utåt anlita utomstående företag vid nätförsäljning varken en begränsning av kundkretsen i den mening som avses i artikel 4 led b i den förordningen eller en begränsning av den passiva försäljningen till slutanvändarna, i den mening som avses i artikel 4 led c i samma förordning.

Underskrifter